

УВАГА: ЗМІЇ

Змії – представники класу плазунів (або рептилій). На Землі їх існує кілька тисяч видів, але в Україні кількість видів плазунів невелика – не більше десяти видів.

У лісах можна зустріти **гадюку звичайну**, **мідянку**, **вужа** та **веретільницю** (остання власне є безногою ящіркою, а не змією). До середини 60-х років ХХ-го століття в горах зустрічався неотруйний **полоз лісовий** – досить велика змія довжиною до 1м 80 см, але вже тривалий час у нас його немає. До отруйних відносяться гадюка звичайна та мідянка, які мають отруйні залози.

Гадюка звичайна зустрічається на луках, галявинах, болотах, на берегах річок, озер і струмків. Її довжина в середньому 75 см. Від інших змій відрізняється трикутною головою з різко вираженим шийним відділом і характерним коричневим або чорним зигзагом вздовж усієї спини. Колір світлосірий, брунатний або навіть чорний. Живиться дрібними плазунами та ящірками.

Мідянка відноситься до родини вужевих і є умовно отруйною, бо не має зубів, як гадюка, а отруйні залози розташовані на піднебінні. Для людини небезпеки не становить, проте досить агресивна. Довжина до 65 см. Колір від сірого до червонуватобурого. Вздовж спини в 2-4 ряди тягнуться дрібні темні плями, на шії – дві темні смуги, які зливаються на потилиці. Зустрічається в сухій місцевості на узліссях листяних лісів.

Вуж звичайний. Неотруйна змія. Харчується комахами, слимаками, жабами, ящірками, дрібними гризунами, рідше пташенятами. Довжина до 1 м. Відрізняється від інших змій наявністю двох жовтих цяток з обох боків голови. Колір від темно-сірого до чорного. Не агресивний. Небезпеки для людини не становить. Зустрічається у затінених вологих місцях.

Веретільниця зовні нагадує змію, але насправді є безногою ящіркою. Відчувши себе в небезпеці, вона, як і більшість ящірок, відвертає увагу нападника тим, що відкидає свій хвіст, який згодом відростає. Довжина до 60 см. Від змій відрізняється сухою блискучою шкірою, відсутністю шийного відділу, наявністю повік на очах, нероздвоєним язиком. Малорухлива. Харчується дощовими хробаками та слимаками.

Щорічно гадюки кусають десятки людей. Укуси їх болісні, призводять до страждань та розладу життєвих функцій людини, проте майже ніколи не викликають смерті постраждалого.

Для запобігання укусу гадюки:

- ідучи до лісу одягати щільні штани, які заправляти у високе взуття;
- будьте особливо уважні перед тим, як ступати у зарослі ями;
- збираючи гриби чи ягоди користуйтеся палицею, щоб перевіряти зарості;
- не намагайтеся впіймати гадюку або іншу невідому вам змію;

- при ночівлі в полі, лісі уникайте розташування біля колоній мишей-полівок та інших гризунів, опливших брустверів окопів, хашів чагарнику, трухлявих пеньків, дерев з дуплами, біля входу до нори чи печери - улюблених місць полювання гадюк;
- щільно закривайте вхід до намету, щоб змія не могла туди заповзти;
- переміщуючись лісом, полем в темний час доби користуйтеся ліхтарем. Світло відлякує змії і допомагає вам їх виявити на шляху;
- вирушаючи на сімейний пікнік, риболовлю, збір грибів чи ягід не полінуйтесь провести бесіду з дітьми.

Ознаки укусу гадюки:

- Слід від двох отруйних зубів (рідше одного) у виді кровоточивих ранок, віддалених одна від одної на 1-1,5 см. Укуси неотруйних змії мають зовсім інший вигляд: на шкірі помітна дуга з багатьох дрібних подряпин.
- У місці потрапляння отрути спочатку відчувається сверблячка, через 10-15 хвилин починає розвиватися набряк, пухирці, наповнені рідиною, можливий крововилив. Ці ознаки досягають максимуму через 10-12 год. із моменту укусу. Пульсуючий біль у місці укусу, як правило, незначний. Злегка болючі лімфовузли.
- Інколи захворювання протікає більш тяжко: хворий блідне, відчуває запаморочення, нудоту, страх, можливе (особливо при значних набряках) падіння артеріального тиску і непритомність.
- Проте, вже через 10-15 годин стан потерпілого стабілізується, а приблизно через дві доби починається швидке зменшення набряку. Через 3-10 днів зникають усі зовнішні прояви хвороби.

Після укусу необхідно:

- переконатися в відсутності небезпеки;
- викликати бригаду екстреної медичної допомоги;
- з при можливості запам'ятати вигляд змії, що вкусила (колір, розмір, візерунок на спині тощо);
- забезпечити постраждалому спокій та положення лежачи;
- при укусах в область кінцівки знерухомити її;
- дати постраждалому випити багато рідини (вода, чай тощо)
- не намагатися видалити отруту шляхом розрізання та припалювання місця укусу, не накладати на місце укусу холодний компрес;
- при можливості терміново транспортувати постраждалого до лікувального закладу;
- забезпечити постійний нагляд за постраждалим до приїзду екстреної медичної допомоги чи при транспортуванні до лікарні.

Криворізькі територіальні курси ЦЗ та БЖД (I категорії)